

2014-2015 ÜRETİM YILI (EKİM 2014-31 MART 2015) BUĞDAY DEĞERLENDİRMESİ

Bu üretim yılında anılan dönemde ülke ortalaması olarak 445 mm yağış alınmış olup, 383 mm olan uzun yıllar ortalamasının % 16 üzerinde, 264 mm olan geçen üretim yılının % 69 üzerinde gerçekleşmiştir. Bölgelere göre farklı olmakla birlikte, tüm bölgelerde değişen oranlarda uzun yıllar ve geçen üretim yılının üzerinde yağış alınmıştır. Bu dönemde Doğu Anadolu Bölgesi'nde kümülatif yağış miktarı, uzun yıllar ortalamasının % 0,6 düşük olmakla birlikte, geçen üretim yılının % 52 üzerinde olmuştur. Bu verilerden ülke genelinde yağışların uzun yıllar ortalamalarının üzerinde, geçen üretim yılının ise çok üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

Çıkış ve ilk gelişim açısından önemli olan Sonbahar kümülatif yağışları yeterli düşmüş olup, bu üretim yılından ülke genelinde alınan Sonbahar yağışları uzun yıllar ortalamasının % 35 üzerinde, geçen üretim yılının ise % 60 üzerinde olmuştur. Kış yağışları da uzun yıllar ortalamasının % 18 üzerinde, geçen üretim yılının % 130 üzerinde gerçekleşmiştir. Bu yüksek yağış Mart aylarında da devam etmiş, bu ayda sadece Marmara Bölgesi'nde uzun yıllar ortalaması civarında yağış alınmıştır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde düşük yağış trendi bu ayda düzelmiş, düşen yağış miktarı uzun yıllar ortalaması ve geçen üretim sezonunun oldukça üzerinde olmuştur.

Ülke genelinde yağışların yüksek oluşunun yanında anılan dönemde sıcaklık ortalamaları uzun yıllar ortalamaları civarında olmuştur.

Yağışların yeterli olması, bir çok bölgede yeterli kar kalınlığına ulaşılması, zaman zaman karların erimesini takiben, yeniden kar yağışının olmasının da sonucu olarak, baraj, gölet vb. doluluğunun önemli ölçüde arttığı, yer üstü su kaynakları yanında yer altı su kaynaklarının da beslendiğini göstermektedir. Hidrolojik durum, sulama gereksinimi olan alanlar için yeterli su kaynağının sağlanabileceğine işaret etmektedir.

Marmara Bölgesi

Ekim 2014-31 Mart 2015 üretim döneminde 514 mm yağış düşmüş, 449 mm olan uzun yıllar ortalamasının % 15, 329 mm olan geçen üretim yılının % 56 üzerinde gerçekleşmiştir. Benzer durum Sonbahar ve Kış aylarında da devam etmiş, sadece Mart ayında uzun yıllar ortalamasına yakın yağış alınmıştır. Bölgede uzun yıllar ortalamasının % 15 üzerinde bir üretim beklenilmektedir.

Ege Bölgesi

2014-2015 üretim yılında Ekim-31 Mart döneminde 588 mm olan bölge yağış ortalaması, uzun yıllar ortalaması olan 444 mm'nin % 32, 334 mm olan geçen üretim yılının % 76 üzerinde olmuştur. Bu durumun Sonbahar ve Kış ayları ile Mart ayında da devam ettiği görülmüştür. Kışlık buğday gelişiminin fenolojik olarak oldukça iyi olduğu, bundan sonraki sürecin devamı halinde üretimin uzun yıllar üretimine göre % 20 düzeyinde artabileceği tahmin edilmektedir.

Doğu Anadolu Bölgesi

Bu üretim yılında Ekim 2014-31 Mart 2015 döneminde 341 mm yağış düşmüş, 343 mm olan uzun yıllar ortalamasının ve 224 mm olan geçen üretim sezonunun sırasıyla % 0,6 altında ve % 52 üzerinde gerçekleşmiştir. Düşen yağış miktarı, dağılımı, bitki gelişimi ve dönemi dikkate alındığında bölgede üretimin uzun yıllar ortalaması civarında olacağı beklenilmektedir.

Akdeniz Bölgesi

Ekim 2014-31 Mart 2015 döneminde 667 mm yağış alınmış, 527 mm olan uzun yıllar ortalaması ve 334 mm olan geçen üretim yılının sırası ile % 27 ve % 100 üzerinde gerçekleşmiştir. Bölgede yağışlar Sonbaharda ve Kış ayları ve Mart ayında da yüksek düzeyini korumuştur. Sıcaklık parametresi de uygun olduğundan buğday bitkilerinin fenolojik gelişimi ideal düzeyde olduğu gözlenmiştir. Bölgede uzun yıllar üretim düzeyinin % 17 üzerinde bir artışın olabileceği anlaşılmaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

2014-2015 üretim sezonunda Ekim-31 Mart döneminde 494 mm olan yağış ortalaması, uzun yıllar ortalaması olan 418 mm'nin % 18 üzerinde, 279 mm olan geçen üretim sezonunun % 78 üzerinde olmuştur. Kümülatif yağış, sonbahar ve kış ayları ve mart ayındaki yağış miktar ve dağılımı, bitki gelişimi dikkate alındığında, bölgede üretimin uzun yıllardan üretiminden % 13 oranında yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

Karadeniz Bölgesi

2014-2015 üretim sezonunda Ekim-31 Mart döneminde 429 mm olan yağış ortalaması, uzun yıllar ortalaması olan 397 mm'nin % 8, 280 mm olan geçen üretim sezonunun % 54 üzerinde kaydedilmiştir. Kışlık buğday fenolojik gelişimi, kümülatif yağış, sonbahar ve kış mevsimsel yağışları, Mart yağışları dikkate alındığında, buğday üretiminin bölgede uzun yılların % 6 üzerinde olacağı tahmin edilmektedir.

İç Anadolu Bölgesi

Bu üretim yılında Ekim 2014-31 Mart 2015 döneminde 286 mm yağış düşmüş, 235 mm olan uzun yıllar ortalamasının % 22, 175 mm olan geçen üretim sezonunun % 64 üzerinde gerçekleşmiştir.

Bölgede buğday tarımı ağırlıklı olarak kuru tarım alanlarında gerçekleştiğinden, Sonbahar yağışları hızlı ve düzenli bir çıkış ve bitkilerin Kış öncesi yeterli bir gelişme düzeyine ulaşabilmesi için kritik öneme sahiptir. Bölge genelinde Sonbahar yağışların uzun yıllar ortalamasından yüksek, geçen üretim sezonundan ise çok yüksek olması bu açıdan önemli olmuştur. Bölge lokal alanlar dışında yeterli kar yağışı almış, belirli bir süre bitki örtüsü üzerini kaplamıştır. Yağan karın erimesini takiben tekrar kar yağmış, çok uzun süre olmasa da bitkiler için koruyucu görevini, yer altı ve yer üstü su rezervleri için kaynak rolünü yerine getirmiştir. Kış ayları ve Mart ayında da yüksek sayılabilecek yağışlar düşmeye devam etmiştir. Sıcaklık ortalamasının uzun yıllar ortalaması düzeyinde oluşu, minimum sıcaklıkların çok düşük seyretmemesi, belirli sürelerle bitkilerin kar örtüsü ile kaplanması, kış veya soğuk zararının önemsiz düzeyde kalmasını sağlamış, bölge için ideal sayılabilecek bitki gelişiminin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bununla birlikte büyüme ve gelişimin büyük kısmının gerçekleştiği Nisan ve Mayıs ayları iklim koşulları kritik öneme sahip olup, ekstrem bir gelişme olmadığı ve bu trendin devam edeceği varsayıldığında, bölgede buğday üretiminin uzun yıllar ortalamasının %16 üzerinde gerçekleşeceği öngörülmektedir.

ÖZET;

1. Ülke genelinde Ekim 2014-31 Mart 2015 arasındaki dönemde tüm bölgelerde geçen üretim sezonun çok üzerinde (ort. % 69) yağış alınmıştır. Bu dönemde uzun yıllar ortalamalarına göre ise, tüm bölgelerimizde (ort. % 16) üzerinde yağış düşmüştür.
2. Doğu Anadolu Bölgesinde bu üretim sezonunda geçen üretim sezonundan % 52 fazla yağış alınmakla birlikte, bu yağış uzun yıllar ortalaması civarında (% 0,6 altında) yağış alınmıştır.
3. Uzun yıllar ortalamasına göre en düşük yağış artışları % 8 ile Karadeniz, % 15 ile Marmara ve % 18 ile Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde belirlenirken, en yüksek artışlar % 22 ile İç Anadolu, % 27 ile Akdeniz ve % 32 ile Ege Bölgelerinde olmuştur. Geçen üretim sezonuna göre artışlar çok daha dramatik olmuş, % 52 (Doğu Anadolu) ile % 100 (Akdeniz) arasında değişmiştir.
4. Yağışların kümülatif miktarları yanında dağılımlarının da son derece düzenli olduğu dikkati çekmektedir. Sonbahar ve Kış yağışları tüm bölgeler için özellikle iç ve geçit bölgeler için hassas olup, bu yağışların da verimliliği olumlu etkileyecek şekilde yüksek düzeyde olduğu kaydedilmiştir. Ocak ayı en kurak ay olmakla birlikte, şubat ve mart aylarının tüm bölgelerde yüksek yağış aldığı görülmektedir.
5. Bu yaşanan olumlu iklim koşullarının hidrolojik koşulları da olumlu etkilediği, yerüstü ve yer altı su rezervlerinin arttığı anlaşılmaktadır. Bu gelişme şehirlerin içme suyu ve tarımsal sulama suyu ihtiyaçlarının karşılanması açısından da oldukça anlamlı bulunmuştur.
6. Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Geçit Bölgeleri için daha önemli olmak üzere buğday gelişimi ve verimliliği açısından Nisan ve Mayıs yağışları ve diğer iklim koşulları oldukça önemli olduğundan, bu aylardaki yağışların üretim tahmini üzerindeki belirleyiciliğinin gözden uzak tutulmaması gerekmektedir.
7. Ülke uzun yıllar buğday ekimi 7,8 milyon hektar, üretim ortalaması ise 20,340 milyon ton olarak dikkate alınmıştır.
8. Bu tür yağışlı yıllarda azot verim, daha çok da kalite açısından kritik besin elementi olmaktadır. Sulanan alanlarda yağmurlama sulama ile başaklanmayı da içine alacak şekilde azotlu gübre uygulaması kaliteyi, dolayısıyla ürünün Pazar değerini artıracaktır. Kuru tarım alanlarında ve yağışa dayalı üretim koşullarında ise, üreticinin gözü havada olmalı, yağışın olduğu koşullarda var ise izli ekimde oluşan izlerden, yok ise gerekirse ekini çığneyerek azotlu gübre uygulamalıdır. Bu uygulamanın verim ve kalite değerlerini artıracığı unutulmamalıdır. Bu açıdan sektör paydaşı STK'lar, kamu kurum ve kuruluşları, kaliteli üretime yönelik çiftçi bilgilendirme çalışmalarını etkin ve yoğun bir şekilde yapmalıdırlar.
9. Buna göre ülke buğday üretimin bundan sonraki süreçte önemli iklim değişimi olmaması koşuluyla rekor düzeyde bir artış gösterebileceği ve geçen üretim yılına göre % 34, Uzun yıllar ortalamasına göre ise % 14 artış göstererek 23,225 milyon ton olarak gerçekleştirilebileceği öngörülmüştür.

Bereketli ve yüksek kaliteli bir yıl dileği ile...

Mustafa YILMAZKART

Yön.Kur.Başkanı